

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “เอกบุคคล ---- บุคคลผู้เป็นเอก”

เอกบุคคล ตามภาษาบาลีว่า **เอ - กะ - ปุ - คะ - ละ** มาจากคำว่า เอก (หนึ่ง, ผู้เป็นเอก, ผู้เลิศ, ไม่มีผู้ใดเทียบเท่า) กับคำว่า บุคคล (บุคคล) รวมกันเป็น เอกบุคคล แปลว่า **บุคคลผู้เป็นเอก, บุคคลผู้เป็นหนึ่ง, บุคคลผู้เลิศ ไม่มีผู้ใดเทียบเท่า** มุ่งหมายถึง พระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งเป็นผู้ที่ทรงตรัสรู้เองโดยชอบ ทรงมีพระมหากรุณาเกื้อกูลแก่สัตว์โลก เสด็จอุบัติขึ้นในโลก ก็เพื่อทรงเกื้อกูลแก่สัตว์โลก ไม่มีผู้ใดจะมีพระคุณเทียบเท่ากับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เลย พระองค์จึงทรงเป็นบุคคลผู้เป็นเอก

ข้อความในพระสูตรต้นปิฎก อังคุตตรนิกาย เอกนิบาต แสดงความเป็นจริงของบุคคลผู้เป็นเอก ดังนี้

ดูกร ภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้เป็นเอก เมื่อเกิดขึ้นในโลก ย่อมเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุขแก่ชนเป็นอันมาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย บุคคลผู้เป็นเอก เป็นไฉน คือ พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ดูกร ภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้เป็นเอกนี้แล เมื่อเกิดขึ้นในโลก ย่อมเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุขแก่ชนเป็นอันมาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ความปรากฏแห่งบุคคลผู้เป็นเอก หาได้ยากในโลก บุคคลผู้เป็นเอก เป็นไฉน คือ พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ความปรากฏแห่งบุคคลผู้เป็นเอกนี้แล หาได้ยากในโลก

บุคคลผู้ที่ประเสริฐที่สุด เลิศที่สุดในโลก ไม่มีผู้ใดเปรียบได้เลย คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงตรัสรู้สิ่งที่มีจริงตรงตามความเป็นจริงโดยชอบด้วยพระองค์เอง กว่าที่ทรงได้ตรัสรู้นั้น ทรงบำเพ็ญพระบารมีซึ่งเป็นคุณความดีที่จะทำให้ถึงฝั่งของการดับกิเลส มาตลอดระยะเวลาสี่อสงไขยแสนกัป ซึ่งเป็นเวลานานมาก ตั้งแต่เมื่อครั้งที่ทรงเป็นพระโพธิสัตว์ เมื่อได้ทรงตรัสรู้แล้วก็ทรงมีพระมหากรุณาที่จะเกื้อกูลสัตว์โลกด้วยการทรงแสดงพระธรรมให้ได้เข้าใจความจริง จากที่สัตว์โลกเคยเป็นผู้มากไปด้วยกิเลสประการต่างๆ ก็สามารถที่จะขัดเกลาละคลายและดับกิเลสได้ตามลำดับขั้น ด้วยปัญญาอันเกิดจากการได้ฟังพระธรรมที่ทรงแสดง การที่พระองค์ทรงแสดงความจริงของสิ่งที่มีจริงซึ่งเป็นธรรม ให้คนอื่นได้รู้ได้เข้าใจด้วยเป็นพระคุณอันสูงสุดยิ่งของพระองค์ที่มีต่อสัตว์โลก ทำให้จึงมีผู้ที่อบรมเจริญปัญญาสามารถที่จะรู้แจ้งความจริงตามพระองค์ได้

ถ้าจะมีคำถามให้แต่ละคนได้คิด ว่าเราเกิดมา สิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตคืออะไร? แต่ละคนก็อาจจะตอบกันไปคนละอย่าง แต่สำหรับคนที่ได้ยินคำว่า “พระสัมมาสัมพุทธเจ้า” และก็ได้สะสมความเห็นถูก ที่เห็นประโยชน์สูงสุดในชีวิต ก็จะเข้าใจว่าทุกคนเกิดแล้วต้องตาย สิ่งที่ได้มาแล้วทั้งหมดทุกวัน แม้แต่เมื่อวานนี้ เตือน้อยอยู่ที่ไหน ความสุขเมื่อวานนี้อยู่ที่ไหน เรื่องสนุก อาหาร หรือว่าลาภยศก็ตาม จะติดตามไปถึงโลกหน้าได้ไหม เพราะฉะนั้น จริงๆ แล้วในหนึ่งชาติที่เกิดมาเป็นมนุษย์ได้อะไร แต่ถ้าไม่ได้ฟังคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะไม่รู้คุณค่าเลยว่า สิ่งที่มีค่าเหนือสิ่งอื่นใด ก็คือ ปัญญา ความเห็นถูก ความเข้าใจถูก ซึ่งเกิดขึ้นได้ ก็ต้องได้อาศัยพระธรรมแต่ละคำที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้ดีแล้ว

เมื่อได้เห็นประโยชน์อย่างนี้ ทุกคนจะมีความมั่นคงที่จะรู้ว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิต ไม่ใช่ลาภซึ่งเสื่อมได้ ไม่ใช่ยศซึ่งเสื่อมได้ ไม่ใช่สรรเสริญ ไม่ใช่สุข ซึ่งเป็นสิ่งประจำโลก ซึ่งทุกคนก็ได้รู้ได้เห็นด้วยตัวเอง เพราะฉะนั้น สิ่งทีประเสริฐกว่านั้น ก็คือ การที่ได้มีโอกาสได้ฟังพระธรรม ได้เข้าใจพระธรรม และก็สมกับเป็นผู้บำเพ็ญในพระพุทธศาสนา คือ บำเพ็ญคำสอนของผู้ทรงตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ว่าพระธรรมไม่ใช่เรื่องฟังวันเดียว ไม่ใช่เรื่องฟังเพียงสองสามวัน แต่เป็นเรื่องที่จะต้องฟังตลอดชีวิต ถ้าเห็นประโยชน์ จะรู้ว่าขาดการฟังพระธรรมไม่ได้ เพราะเหตุว่าถึงแม้ว่าสิ่งอื่นจะเกิดขึ้นและหมดไป แต่ความรู้ความเข้าใจซึ่งเริ่มเกิดขึ้นและก็มี ความสนใจที่จะรู้ต่อไป จะเจริญขึ้น

การที่พุทธบริษัทจะรู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้นั้น ก็ต้องด้วยปัญญาที่เข้าใจพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดงเท่านั้น แม้เมื่อครั้งที่พระองค์ยังไม่เสด็จดับขันธปรินิพพาน ก็มีทางเดียวเช่นเดียวกันคือ ฟังพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดง จึงสามารถรู้ได้ว่าบุคคลนี้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะทรงแสดงสิ่งที่มีจริงที่ผู้อื่นไม่สามารถจะแสดงได้ ไม่สามารถนึก นึก คิด ไตร่ตรองประมวลเองได้แม้แต่คนเดียว ไม่มีใครเลยที่จะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นอกจากผู้ที่ได้อบรมเจริญบารมีอย่างสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นบุคคลผู้เป็นเอก ประเสริฐที่สุดเลิศที่สุด ไม่มีใครเทียบเท่า ถึงแม้ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระธรรมทั้งหมดที่พระองค์ได้ทรงแสดงไว้ดีแล้วเป็นศาสดาแทนพระองค์ พระอสงคารแทนพระองค์ เป็นความจริงในทุกยุคทุกสมัย จึงเป็นโอกาสทีประเสริฐยิ่งที่จะได้ฟังได้ศึกษา ด้วยความเคารพ ละอายใจ รอบคอบ อดทน จริงใจ และไม่ท้อถอย ยิ่งยากก็ยิ่งจะต้องศึกษา เพราะปัญญาไม่สามารถจะเจริญขึ้นได้ภายในระยะเวลาอันสั้น ต้องค่อยๆ ฟังค่อยๆ ศึกษาไปตามลำดับ เพียงแค่วันนี้ พรุ่งนี้ หรือ ชาตินี้ ต้องสะสมความเข้าใจต่อไปอีกเป็นเวลาที่ยาวนาน อุปมาเหมือนการจับด้ามมีด เมื่อจับบ่อยๆ หนึ่งๆ รอยสิบก้อมปรากฏได้ ปัญญาก็เช่นกัน ต้องอาศัยกาลเวลาที่ยาวนานในการสะสม ในการอบรม ค่อยๆ สะสมความเข้าใจ ถูกเห็นถูกไปทีละเล็กทีละน้อย เพราะฉะนั้น ในแต่ละชาติที่ได้เกิดมาแล้ว มีชีวิตอยู่ก็เพื่อได้ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม อบรมเจริญปัญญา เพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูก สะสมเป็นที่ฟังต่อไป เพราะเหตุว่า ไม่ว่าจะ

เป็นเทศโหน วัยโหน ก็ควรอย่างยิ่งที่จะได้เห็นประโยชน์สูงสุดของการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม อบรม
เจริญปัญญาในชีวิตประจำวัน ด้วยความอดทนและจริงใจ เพื่อความเข้าใจถูก เห็นถูกในสิ่งที่มีจริงตามความ
เป็นจริง และเมื่อเข้าใจถูกแล้ว ก็กล่าวคำของพระองค์ เพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่นต่อไป ซึ่งเป็นการนอบน้อม
เคารพบูชาในพระคุณอันประเสริฐยิ่งของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กตัญญูทเวที่ต่อพระองค์ ทำกิจที่ควรทำ
ด้วยปัญญาที่ค่อยๆ เจริญขึ้นจากการได้ฟังได้ศึกษาพระธรรมที่พระองค์ได้ทรงแสดงไว้ดีแล้ว

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗